

Stanovisko ČMOS PŠ k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Změna zákona č. 563/2004 Sb., posouzená ve stanovisku jako nejzávažnější, se týká učitelů druhého stupně ZŠ a učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů SŠ. Kromě této změny (§ 9a) odst. 1) jsou navrhovány i změny další, a to v případě učitelů odborných předmětů, praktického vyučování nebo odborného výcviku. V tomto případě považuje ČMOS PŠ předložený návrh za přijatelný jako přechodné řešení reálného stavu. Podmínky činnosti odborníků z praxe, byť bez pedagogické průpravy, jsou významně přísnější zejména zaměřením získaného vzdělání a dobou praxe. Důležitý význam bude mít ovšem aplikace navrhovaného ustanovení o adaptačním období učitele (§ 24a) návrhu). Předpokládáme, že v případě nabytí účinnosti předložené novely zákona, bude tímto ustanovením zakotvená povinnost zaměstnavatele (ředitele školy) sledována a prosazována pomocí všech daných kontrolních mechanismů.

Nejzávažnější změnou v návrhu novely uvedeného zákona (§9a) odst. 1) je zakotvení možnosti uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele všeobecněvzdělávacích předmětů střední školy za splněný po dobu nejdéle tří let. Tento návrh nebyl se sociálními partnery projednán. ČMOS PŠ odmítá návrh akceptovat a považuje ho za ohrožení kvality vzdělávání na školách. Možnost uznat plnou kvalifikaci učitele s jakýmkoliv magisterským studiem zpochybňuje dosud uplatňovaný a náročný systém přípravy budoucích učitelů. Získání kvalifikace učitele bez jakékoliv oborové a oborově-didaktické přípravy, tedy jednoduššími a méně přísnými

způsoby, může ohrozit zájem o studium učitelství. Je ohroženo i hodnocení povolání učitele jako činnosti, k jejímuž výkonu jsou nezbytně nutné (a neprominutelné) kvalifikační předpoklady, tak jako tomu je i v některých jiných povoláních. Dosud se takto argumentovalo, důvodně se tedy domníváme, že může dojít k významnému ohrožení konsensu o postupném razantním zvyšování platů učitelů v následujícím období.

V předkládané zprávě je předložený návrh novely zákona zdůvodňován m. j. návazností na Programové prohlášení vlády pokud jde o záměr „posílit postavení ředitele školy jako manažera, především v oblasti řízení lidí a pedagogického procesu“. Lze oprávněně pochybovat, zda přenést řešení regionálně specifického a demograficky způsobeného nedostatku učitelů na ředitele je právě tím sledovaným posílením manažerského postavení ředitele školy. Přitom současná právní úprava umožňuje zaměstnávání nekvalifikovaných učitelů na přechodnou dobu. Vládní programové prohlášení ovšem také uvádí, že kvalitní školství chápeme jako školství otevřené, dostupné a profesionální a že bude podporována kvalitní příprava budoucích pedagogů, kteří jsou jedinou zárukou zkvalitňování školství. S tímto záměrem vlády připravený návrh novely zákona v souladu není.

Předkládané řešení nedostatku učitelů druhého stupně ZŠ a učitelů všeobecněvzdělávacích předmětů středních škol nevychází z objektivních, hodnověrných údajů o skutečné situaci. Chybí proto jistota, že právě navrhovaná opatření jsou vhodnou cestou k odstranění problému. Hlavně však uvedené opatření je zkratkovitým "řešením" momentální krizové situace rezignující na jiná kompromisní opatření (mimořádné cíle platové a další bonusy a iniciativy v místech, kde je to nejvíce potřeba; podmíněné zapojení pokročilých studentů učitelství se solidním platem a současně kreditovou bonifikací za praxi apod.) V souvislosti s navrhovanou novelou zákona se tedy nediskutují ani případné

operativní a perspektivní programy věcného řešení neuspokojivého stavu. V předložené pracovní verzi Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019 – 2023 tato problematika vůbec zmíněna není. Navrhovaná zásadní změna zákona by měla vycházet z analýzy současného personálního obsazení škol a takové zhodnocení není k dispozici.

V předkládané zprávě k novele zákona se konstatuje, že k upravenému návrhu vnesla zásadní připomínky Asociace děkanů pedagogických fakult a Českomoravský odborový svaz pracovníků školství. Jejich připomínky však akceptovány nebyly, proto by měl být návrh dále předkládán s tímto rozporem. Kritizovaná úprava v novele zákona v původním návrhu, který prošel připomínkovým řízením v květnu – červnu 2018, obsažena nebyla a objevila se až jako součást vypořádání připomínek v prosinci loňského roku. Vzhledem k závažnosti této změny je takový postup problematický, protože neumožnil její potřebné a všestranné posouzení.

V Praze 9. 1. 2019

Mgr. František Dobšík